

як у своїй країні, так і за її межами. Проаналізовані приклади також наочно демонструють ефективність використання евфемізації для маніпуляцій у політичній боротьбі. У спритно придуманих схемах комунікації евфемізми стають потужним інструментом впливу на людей.

Література

- Баранов А. Н. Политический дискурс: прощание с ритуалом? / А. Н. Баранов // Человек. – 1997. – № 6. – С. 108.
Нагорна Л. А. Політична мова і мовна політика (діапазон можливостей політичної лінгвістики) / Л. А. Нагорна. – К., 2005. – 316 с.
Петренко В. В. Політична мова / В. В. Петренко. – К., 2005. – С. 216.
Почепцов Г. Г. Теория коммуникации / Г. Г. Почепцов. – М., 2002. – С. 14.
The Daily Telegraph, 15 Sept., 2007.
The Guardian, 29 June, 2005.
The Newsweek, March 15, 2005.
The Washington Post, 2005-2008.

УДК: 811.111'42

ЦАПЕНКО Л. В.

(Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна)

СИНТАКСИЧНІ ЗАСОБИ ВИРАЗНОСТІ В АНГЛОМОВНІЙ ДЕТЕКТИВНІЙ РОЗПОВІДІ

У статті нами виокремлено синтаксичні засоби виразності на матеріалі англомовних детективних текстів. Ці засоби слугують виразності мови, увиразнюючи емоційний зміст речення/фрази.

Ключові слова: повтор, апозіопезис, еліпсис, граматичний паралелізм, парцеляція/ізолювані речення, перелічування, синтаксична тавтологія.

Цапенко Л. В. Синтаксические средства выразительности в англоязычном детективном рассказе. В статье нами выделены синтаксические средства выразительности на материале англоязычных детективных текстов. Эти средства служат выразительности языка, подчеркивая эмоциональное содержание предложения/фразы.

Ключевые слова: повтор, апозиопезис, эллипсис, грамматический параллелизм, парцелляция/изолированные предложения, перечисление, синтаксическая тавтология.

Tsapenko L. V. Syntactic Means of Expression in English Detective Story. In this study the problem of functioning of means of expressiveness is examined in a text. The aim is to allocate the means of syntactic expressiveness in English-Language detective stories. Means of expressiveness/speech figures convey emotionality with the help of using syntactic structures such as inversion, rhetorical question, parallel design, contrast, etc. These means emphasize on the expressiveness of a language.

In syntax all elements have expressive influence. They contain a formal expressiveness and the expressiveness of a structure. The thing is that expressive possibilities of the structure serve as a basis of a stylistic sense, because, as a fact, in the structure a human content is realized as a result of activity that is expressed in a form of activity.

Syntax means of expressiveness include normative and syntactic structure. The expressiveness of a normative structure is determined by the context, for example, by the type of its compositional and speech form, by the scheme of presentation, by the type of tonality. Syntactic structures have abstract character of the expressiveness, for example, the length of sentence, word order in a sentence, the semantic type of sentence. This variety of syntactic means of expressiveness has an attributive character, because it is embodied itself in a structure, but not in a context, though its appliance implements in the context.

We have analyzed the use of syntactic means of expressiveness in English-Language detective stories. It is concluded that reiteration, apozyopezys, ellipsis, grammatical parallelism, parcellation/isolated sentences, enumeration, syntactic tautology are widely spread in English-Language detective stories. In the future, the prospect is to study the pragmatic and stylistic characteristics in English-Language detective stories on the text level: types of moving-out, stylistic features, compositional and stylistic features.

Key words: reiteration, apozyopezys, ellipsis, grammatical parallelism, parcellation/isolated sentences, enumeration, syntactic tautology.

У нашому дослідженні розглядається проблема функціонування засобів виразності у тексті з метою виокремлення синтаксичних засобів виразності в текстах англомовних детективних розповідей. **Об'єкт** дослідження – англомовна детективна розповідь. **Предмет** дослідження – синтаксичні засоби виразності. **Матеріал** дослідження – англомовні детективні тексти Г. Честертона, М. Елінгем, С. Хейра. **Науковим завданням** дослідження є: представити для огляду існуючі класифікації синтаксичних засобів виразності; виокремити синтаксичні засоби виразності в контексті певного жанру. **Практичним завданням** дослідження є виокремлення синтаксичних засобів виразності в англомовних текстах детективної розповіді.

Засоби виразності/фігури передають емоційність мовлення за допомогою синтаксичних структур, таких як інверсія, риторичне питання, паралельні конструкції, контраст і т. ін. Ці засоби підкреслюють виразність мови [Арнольд 2002, с. 46]. У синтаксисі всі елементи несуть виразне навантаження, володіють формальною виразністю, виразністю структури. Саме виразні можливості структури є основою стилістичного значення, тому що в структурі кристалізується людське наповнення як результат активності, що виражається у вигляді діяльності [Брандес 2004, с. 299].

Синтаксичні засоби виразності за М. П. Брандес включають в себе нормативні й синтаксичні структури. Виразність нормативної структури визначається контекстом, наприклад, типом його композиційно-мовленнєвої форми, планом викладення, типом тональності. Синтаксичні структури мають абстрактний характер виразності, наприклад, довжина речення, порядок слів у реченні, семантичний тип речення. Цей різновид синтаксичних засобів виразності має атрибутивний характер, оскільки втілює себе в конструкції, а не в контексті, хоча свою належність реалізовує в контексті [Брандес 2004].

У текстах англomовних детективних розповідей поширеною є редуція синтаксичних структур, тобто опущення одного чи декількох членів речення. На думку М. П. Брандес, подібні опущення/скорочення виступають на письмі у формі стилістичних прийомів та мають неабияку виразність. В античній риторичі вони отримали назву «апозиопезис» і «еліпсис», а в сучасній мовній практиці виокремився новий тип скорочень – номінативні, ізольовані речення [Брандес 2004, с. 304].

У досліджених нами текстах був виявлений апозиопезис – спонтанний обрив думки в середині речення чи не до кінця висловлена думка, спричинені різними ситуативними обставинами – обережністю, небажанням продовжувати неприємну розмову і т. ін. [там само, с. 304], наприклад:

“I – no sir, only three days. We were in London before that. But how –”;

“It seems that he didn’t, sir. I think that it was a great shock to him when he found out. Why, yesterday, he said to me –”;

“If you say so, sir. I’ve no real objection to dead bodies, but I should have thought –.”
[Hare 1959, с. 42, 43, 49];

“Why,” he gasped, “it’s – no, it isn’t; it can’t be.”; “A sabre – yes, I suppose it could.”;
“you may indeed know a great deal about him. About his life and about his – ” [Allingham 1960, с. 21, 22, 26];

“Good heavens, no!”; “Consider it:...”; So it is!; “The mystery of the Mary Celeste is an excellent example of the story which really is a bit too good to spoil, don’t you think?”;
“...Women are like that.”; “What about the postman?”; “...Everybody says that she was very pretty girl... – he corrected himself, “Is, I mean.” [Chesterton 1987, с. 78, 79, 83, 84, 85].

В англomовних текстах досить поширеними є еліпсис та парцеляція. Еліпсис є засобом мовної економії й багато застосовується у назвах, об’явах, коротких повідомленнях. В еліптичних конструкціях можуть опускатися майже всі малоінформативні члени речення [Брандес 2004, с. 305], наприклад: **“The Mary Celeste house”;** **Morning News;** **29 Chestnut Grove** [Allingham 1960, с. 78-79].

Парцеляція/ізольовані речення являють собою прийом експресивного синтаксису, засіб виокремлення й створення тональності [Брандес 2004, с. 305-306], наприклад:

“...This place was let already furnished, I suppose. To an American?”;

“...Quite right. And when had you last seen him before that?”;

“Last night, sir, about 10:30. He’d given me a free evening and when I came in he was just getting into bed”;

“...But I can tell you that his ways were – well, a little strange, sir.

“Strange? Well, naturally. You’ve just told me that he had American habits.”

“No, sir, I don’t mean that they were strange in that way. He was afraid.”

“What of?”

“Oh – of people, sir. And of Americans, especially”;

“Not a very American word, Wilson. Are you sure it wasn’t – Limey?” [Hare 1959, с. 42, 44];

“...Well, now, here we are. Stand here for a minute.”; “...How very strange, Charles.” [Allingham 1960, с. 82, 83].

Розповсюдженим засобом виразності стилістичного синтаксису є перелічування, що реалізується в результаті повторення однорідних синтаксичних одиниць різного об’єму в рамках висловлювання із закінченою думкою. Перелічування може бути двочленим, парним, багаточленим, сполучниковим, багато сполучниковим, безсполучниковим [Брандес 2004, с. 307]. Із досліджених нами англомовних текстів ми виокремлюємо такі приклади:

“On the table by the bed, there was a half-empty bottle of spirit, an entirely empty glass, and a small round medicine box which was also empty.”;

“He found out who you were and where you were living and so on?” [Hare 1959, с. 42];

“Campion, who was quit and fair and wear glasses...”; *“Bertram is a toy salesman and one of a large family.”* [Allingham 1960, с. 78, 81];

“Valentin went down on his hands and knees and examined with his closest professional attention the grass and ground for some twenty yards round the body, in which he was assisted less skillfully by the doctor, and quite vaguely by the English lord.” [Chesterton 1987, с. 20].

У художніх наративах застосовуються різного виду повтори, які наповнюють висловлювання смисловою й емоційною забарвленістю. Ступінь вираження повторів визначається їх структурою й позицією в реченні [Брандес 2004, с. 308], наприклад:

“...You gave him that letter, and he is dead. He died of – what exactly did he die of, doctor?”;

“William S. Harris, who was born in England and was formerly in the same business as the accused, was today called as a witness in the trial of John B. Spencer...”;

“Sir”, said Spancer, “during my stay in this country I have developed a great respect for your police – a very great respect...” [Hare 1959, с. 45, 46, 48];

“...entrance hall – a hall hung with weapons...”;

“But till then I can use my own discretion. I am the head of the police; I am so public that I can afford to be private.” [Chesterton 1987, с. 17, 20].

Існує декілька видів повторів, але ми зупинимося на епіфоричному повторі (повтор останнього елементу у двох чи декількох реченнях, який йде один за одним) [Брандес 2004, с. 309], що представлений у досліджених нами англомовних текстах:

“...Will my head split – or will it see? I see half – I only see half.” [Chesterton 1987, с. 27];

“...What are you looking for, Charles? A body? Or bodies?” [Allingham 1960, с. 80].

Було виявлено також граматичний паралелізм, тобто повторення структури речення, граматичних форм слів. Наведемо приклади:

“Just so, sir. Then, just before the inn closed, he asked the innkeeper for a bit of paper and an envelope and wrote something and told me to give it to Mr. Harris. So I did, sir”;

“...I’ve had a shock and – and I’ve had no breakfast this morning yet” [Hare 1959, с. 44, 48];

“He is not quite cold, but I am afraid he is dead enough,...”;

“Ivan, the confidential man with the scar and the moustaches, came out of the house like a cannon ball, and came racing across the lawn to Valentin like a dog to his master.”;

“I mean,” said little Father Brown, from the corner of the room, “I mean that cigar Mr. Brayne is finishing.” [Честертон 1987, с. 19, 21, 23];

“...he talks rather a lot, he’s grown a little too big for his clothes and he enjoys a drink, but he’s got a sharp mind – too sharp, I would say.”;

“...They get a desire for something, and they make sure that they have it.” [Allingham 1960, с. 81, 83].

Слід виокремити синтаксичну тавтологію, яка представляє собою повторення, що є тотожними за змістом й граматичними синонімічними елементами в структурі речення [Брандес 2004, с. 310], наприклад:

“*The garden was large and elaborate...*”;

“*A sharp moon was fighting with the flying rags and tatters of a storm...*” [Chesterton 1987, с. 17];

“...she is *steady and careful...*” [Allingham 1960, с. 80].

Отже, нами проаналізовано вживання синтаксичних засобів виразності в англомовній детективній розповіді. Виявлено, що в англомовних текстах детективної розповіді поширеними є повтор, епіфоричний повтор, апозиопезис, еліпсис, граматичний паралелізм, парцеляція/ізолювані речення, перелічування, синтаксична тавтологія. У подальшому перспективою нашого дослідження є вивчення прагмастилістичних характеристик англомовної детективної розповіді на текстовому рівні: типів висунення, стильових рис, композиційно-стилістичних особливостей.

Література

- Арнольд И. В. Стилистика. Современный английский язык : [учебник для вузов] / И. В. Арнольд. – [5-е изд., испр. и доп.]. – М. : Флинта, Наука, 2002. – 384 с.
- Брандес М. П. Стилистика текста. Теоретический курс / М. П. Брандес : Учебник. — 3-е изд., перераб. и доп.— М. : Прогресс-Традиция; ИНФРА-М, 2004. – 416 с.
- Allingham M. Family Affair / M. Allingham // Ellery Queen's Mystery Magazine, 1960 – Режим доступа : <http://www.unz.org/Pub/ElleryQueenMM-1960oct-00118?View=PDF>.
- Hare C. Best Detective Stories / Clark Alfred Alexander Gordon under the pseudonym : Hare, Cyril. – Faber and Faber Limited, 1959. – 180 p.
- Chesterton G. K. The Complete Father Brown Stories / G. K. Chesterton // Published January 6th 1987 by Penguin Books Limited, Father Brown №1-5. – UK – Режим доступа : http://www.goodreads.com/book/show/541803.The_Complete_Father_Brown.

УДК: 811.111'42

ЧЕРНИК М. В.

(Сумський державний університет)

ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ МИСТЕЦЬКИХ РЕАЛІЙ В АНГЛОМОВНИХ ХУДОЖНІХ ТЕКСТАХ

Стаття присвячена дослідженню номінацій мистецьких реалій в англомовному художньому просторі. Увага фокусується на лексико-семантичних засобах вираження феномену мистецтва в англійській мові. Визначається статус понять «мистецтво», «музика», «живопис» у лексико-семантичному полі мистецтва. На прикладах номінацій реалій музики та живопису робиться спроба вивести універсальні критерії вербалізації творів мистецтва в англомовних художніх текстах.

Ключові слова: лексико-семантичне поле, номінація, вербалізація, мистецтво, музика, живопис.

Черник М. В. Лексико-семантические средства выражения реалий искусства в англоязычных художественных текстах. Статья посвящена исследованию номинаций реалий искусства в англоязычном художественном пространстве. Внимание фокусируется на лексико-семантических средствах выражения феномена искусства в английском языке. Определяется статус понятий «искусство», «музыка», «живопись» в лексико-семантическом поле искусства. На примерах номинаций реалий музыки и живописи совершается попытка вывести универсальные критерии актуализации произведений искусства в англоязычных художественных текстах.

Ключевые слова: лексико-семантическое поле, номинация, вербализация, искусство, музыка, живопись.

Chernyk M. V. Lexico-Semantic Means of Expression of Artistic Realia in English Literary Texts. The article deals with the research of artistic realia nomination in English literary discourse. Being an integral part of life of any society, art is considered as social and cultural phenomenon, which is marked by universal, multifunctional, and multi-aspect approaches to its research. It is widely reflected in the space of literary discourse, performing the role of both occasional background element and plot-forming unit. In the article an attention is focused on lexico-semantic means of expression of artistic phenomenon, which has a generalized meaning and plays the role of archseme of lexico-semantic field, including lexico-semantic groups “music”, “painting”, “sculpture”, “architecture”, “theatre”, etc. The status of notions “art”, “music”, and “painting” in the artistic lexico-semantic field is determined. Music and painting as two most frequently used in English literary texts lexico-semantic groups from lexico-semantic field of art are considered in the article. Being of different presentation nature, they have adherent aspects of verbalization both in lexicographical sources and in the space of English literary texts. Lexeme “music” as basic nomination of audial arts lexico-semantic group has a synonymic row including lexemes “melody”, “tune”, “piece”, “note”, “song”, “tone”. Lexico-semantic group of visual arts is